

profesní aktivity, do kterých jsou učitelé zapojeni, včetně způsobů, jakými učitelé vzájemně interagují (Darling-Hammond a kol., 2005; Clandinin a Connelly, 1996; Danielson a McGreal, 2000). Opakovaně se ukazuje, že spolupráce a vzájemná výpomoc mezi učiteli je obzvláště důležitou složkou profesní činnosti a může zahrnovat výměnu výukových materiálů, rozvoj kurikula, setkávání za účelem diskuze o pokročilých žáků a kolektivní vyučovací aktivity (Ying, 2007; Goddard, Goddard a Tschannen-Moran, 2007; Wei a kol., 2009). Navíc se prokázalo, že spolupráce podporuje reflexi učitelů, která je důležitou složkou pedagogické praxe (Tse, 2007; Harris, 2002). Goodson a Hargreaves (1996) vyzorovali, že je důležité, aby spolupráce učitelů vycházela spíše ze závazku vůči spolupráci s kolegy a potřeby výměny odborných znalostí získaných na základě průběžného řešení problémů z profesní praxe než z externího nařízení.

Mezi faktory z profesního života učitelů, které dle poznatků brání učitelům dosahovat úspěchů, patří příliš velká zátěž a z toho plynoucí omezené množství času, který učitelům zbývá na přípravu na výuku, neefektivní řízení školy a nedostatečné školní zdroje (Hung, Oi, Chee a Man, 2007). Profesní činnosti jsou také ovlivněné kulturou. Například v Omanu je stále více pocíťována potřeba, aby se učitelé ve větší míře cítili být profesionály (Al-Hinai, 2007).

Vzhledem k vlivu práce učitelů na výsledky žáků je důležité vzít na vědomí, že dle získaných poznatků má na výukové postupy učitelů vliv jejich školení a profesní rozvoj (Tittle, 2006). Například čtyři roky probíhající akční výzkumný projekt v Hong Kongu měl za následek, že se učitelé zlepšili ve využívání projektové výuky (Yip, 2007). Vzhledem k důležitosti pedagogických činností pro výsledky žáků někteří výzkumníci namítají, že je oprávněné požadovat změnu v zaměření počátečního vzdělávání učitelů od soustředění se na to, co učitelé znají a čemu věří, k tomu, co ve skutečnosti dělají (Ball a Forzani, 2009). Zároveň je důležité vzít na vědomí, že činnosti a přesvědčení učitelů spolu úzce souvisejí (Aguirre a Speer, 2000; Cohen, 1990; Thompson, 1992). Šetření TALIS 2013 dále prozkoumá vazbu mezi efektivními pedagogickými praktikami, přesvědčením učitelů a výsledky žáků.

Závěr

Cílem šetření TALIS 2013 je shromáždit kvalitní indikátory pro každé z výše uvedených témat a poskytnout tak účastníkům se zemím vzájemně porovnatelná data vypovídající o podmínkách vyučování a učení ve svých školách poskytujících výuku na úrovni nižšího sekundárního vzdělávání (a pro některé země i primárního a vyššího sekundárního vzdělávání). Jak bylo již zmíněno, šetření TALIS 2013 nezkoumá, jak tato témata souvisejí s efektivitou učitelů či tím, co se žáci naučí. Vytváří však důležitý a s danou problematikou související indikátor vypovídající o **subjektivně vnímané vlastní zdatnosti** učitelů. Tento indikátor může blíže osvětlit, jaký vliv mohou mít učitelé na to, co se žáci naučí. Na subjektivně vnímanou vlastní zdatnost učitelů se zaměřuje vývojová psychologie a pedagogický výzkum. Předmětem zájmu se stala zejména poté, co Albert Bandura napsal své první dílo o sociálně kognitivní teorii, ve kterém je uvedeno, že chování je ovlivněno očekávanými výsledky a také vlastní představou o výkonnosti (Bandura, 1977, 1978). Z analýz dat z šetření TALIS 2008 vyplynulo, že hned několik faktorů na úrovni školního vedení i na úrovni učitelů souvisí s vyšší úrovní subjektivně vnímané vlastní zdatnosti učitelů, včetně účasti učitelů v profesním vzdělávání založeném na bližší spolupráci, hodnocení učitelů a zpětné vazby k jejich práci a míry využívání širšího spektra vyučovacích postupů ve třídě (např. Vieluf a kol., 2012).

Výše uvedená zjištění podporují i výsledky výzkumu, který ukázal, že učitelé, kteří si svou účastí v soustavném profesním vzdělávání osvojí význam profesního růstu, mohou klást větší důraz na profesní způsobilost a dosáhnout vyššího uspokojení ze své práce (Ma a MacMillan, 1999). Profesní vzdělávání, které obsahuje prvky spolupráce, může být cenným zdrojem podpory a pomoci,